

Rutinebeskrivelse for søknad og behandling av dispensasjoner i barnehage

Jfr. Barnehageloven og forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner i barnehager

Det er Hammerfest kommune som barnehagemyndighet som har ansvaret for å behandle alle søknader om dispensasjon og kommunen må sikre likebehandling av søknader fra private og kommunale barnehager.

Kommunen som barnehagemyndighet kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet eller fra norm for pedagogisk bemanning fastsatt i lov om barnehager og forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon. Det er også hjemlet dispensasjonsadgang fra den nye bemanningsnormen som gjelder fra 1. august 2018 og godkjenning av norskferdigheter for styrer og pedagogisk leder på samme tid.

Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon § 2 regulerer adgangen til å søke om og innvilge dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning. Det presiseres at dette ikke må forveksles med adgangen til å søke dispensasjon fra utdanningskravet i § 3.

Videre gis det hjemmel for dispensasjon fra minimumsnorm for grunnbemanning i lov om barnehager § 18 tredje ledd. På grunn av overgangsregler vil det ikke være nødvendig å søke dispensasjon etter denne bestemmelsen før fra 1. august 2019.

Norm for pedagogisk bemanning

Det er barnehageeiers ansvar å sikre forsvarlig pedagogisk bemanning etter forskriftens § 1 første ledd.

Det kreves en pedagogisk leder pr 14 barn over 3 år eller 7 barn under 3 år. Et barn regnes som over 3 år fra august det året det fyller 3 år. Normen gjelder på barnehagenivå og ikke på den enkelte avdeling eller gruppe. Det er antall barn som er grunnlaget og ikke antall heltidsplasser. Det vil si at to barn som hver har 50 % plass teller som to barn i henhold til pedagognormen selv om de ikke er tilstede i barnehagen samtidig. Med pedagogisk leder menes en ansatt som oppfyller utdanningskravet i lov om barnehager.

Søknad og behandling av dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning i Hammerfest kommune

Barnehageeier kan søke kommunen som barnehagemyndighet om dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning når det foreligger særlige hensyn. Skjerpet pedagognorm er i seg selv ingen begrunnelse for å innvilge dispensasjonen.

Kommunen forutsetter at **barnehageeier** i søknaden gjør rede for:

- Hvilken periode det søkes dispensasjon for
- Antall barn i avdelingen/i barnehagen – bakgrunn for økning av antall barn
- Barnegruppens sammensetning og behov
- Barnehagens areal og fysiske miljø
- Barnehagens totalbemanning og personalets samlede kompetanse

Uttalelse fra **barnehagens samarbeidsutvalg** (SU) skal legges ved søknaden.

Kommunen skal foreta en konkret vurdering av:

- Barnegruppens sammensetning og behov
- Barnehagens fysiske miljø (inne- og uteareal)
- Barnehagens totalbemanning
- Personalets samlede kompetanse
- Særlige hensyn

Vurderingen gjøres ut fra skriftlig dokumentasjon, samtale og evt. barnehagebesøk.

Saksbehandlingstid er inntil 3 uker fra søknaden er mottatt.

Kommunens skal innvilge dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt.

Kommunens vedtak kan påklages til Fylkesmannen.

Utdanningskravet for pedagogisk leder

Lov om barnehager § 17a første ledd krever at pedagogisk leder må ha utdanning som barnehagelærer. Likeverdig med barnehagelærerutdanning er annen treårig pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk. Hvilke utdanninger som med videreutdanning i barnehagepedagogikk kvalifiserer for stilling som pedagogisk leder i lovens forstand, finner du mer informasjon om på udir.no. Begrepet pedagogisk leder er relatert til de krav som stilles til utdanning i lov og forskrift og innebærer ikke nødvendigvis at stillingskoden pedagogisk leder etter Hovedtariffavtales benyttes.

Søknad og behandling av dispensasjon fra utdanningskravet i Hammerfest kommune

Det er sannsynlig at det vil bli et økt omfang av søknader om dispensasjon fra utdanningskravet når skjerpet pedagognorm er trådt i kraft. Kommunen som barnehagemyndighet kan, etter søknad fra barnehagens eier, innvilge dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder for inntil ett år av gangen etter at stillingen har vært offentligutlyst og de ikke har meldt seg kvalifisert søker. En dispensasjon er knyttet til den personen det søkes dispensasjon for og til en konkret stilling i en konkret barnehage.

Kommunen forutsetter at **barnehageeier** i søknaden gjør rede for:

- Hvilken periode det søkes dispensasjon for
- Hvem det søkes dispensasjon for og til hvilken stilling
- Kompetanse og egnethet hos den det søkes dispensasjon for
- Dokumentasjon på kvalifikasjoner må dokumenteres
- Hvordan og fra hvem veiledning vil bli gitt
- Noe om utlysingsprosessen

Utlysning og søkerliste skal legges ved søknaden.

En søknad om dispensasjon fra utdanningskravet for pedagogisk leder skal inneholde en skriftlig uttalelse fra barnehagens styrer.

Kommunen skal foreta en konkret vurdering av:

- Reelle kvalifikasjoner til den det søkes dispensasjon for
- Stillingens ansvarsområde
- Veiledning og oppfølging
- Eiers innsats for å skaffe kvalifisert personale

Vurderingen gjøres ut fra skriftlig dokumentasjon og eventuelle samtaler med styrer.

Kommunen kan stille relevante vilkår ved innvilgelse av dispensasjon.

Saksbehandlingstid er inntil 3 uker fra søknaden er mottatt.

Kommunen kan innvilge dispensasjon dersom vilkårene er oppfylt.

Kommunens vedtak kan påklages til Fylkesmannen.

Lovkrav

Barnehageloven

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kapittel V. Personalet

§ 17 Styrer

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som barnehagelærer eller annen høgskoleutdanning som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

Departementet kan gi forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon og forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjon fra utlandet.

§ 17a Pedagogisk bemanning

Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer. Likeverdig med barnehagelærerutdanning er annen treåring pedagogisk utdanning på høgskolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Departementet kan gi forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon, forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet og forskrift om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

§ 18 Grunnbemanning

Bemanning må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal minst ha en ansatt per tre barn når barna er under tre år og en ansatt per seks barn når barna er over tre år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Kommunen kan gi dispensasjon fra kravet til grunnbemanning i andre ledd første punktum for inntil ett år av gangen når særlige hensyn tilsier det. Barnehageeieren skal legge uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg ved søknaden.

Kommunens vedtak etter tredje ledd kan påklages til fylkesmannen.

§ 18a. Krav om norskferdigheter for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner som styrer eller pedagogisk leder

For å bli fast eller midlertidig ansatt i barnehage må personer med et annet førstespråk enn norsk eller samisk ha avlagt en norskprøve og ha oppnådd nivå A2 på delprøven i skriftlig fremstilling og nivå B1 på delprøvene i leseforståelse, lytteforståelse og muntlig kommunikasjon. Nivåene A2 og B1 skal tilsvare nivåene beskrevet i Det felles europeiske rammeverket for språk.

Krav om norskprøve etter første ledd gjelder ikke for a) til e) (se barnehageloven).

Dersom det er pedagogisk forsvarlig, kan barnehageeier ansette personer som ikke oppfyller kravet til norskprøve.

§ 18b. Krav om norskferdigheter for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner som styrer eller pedagogisk leder

For å bli fast eller midlertidig ansatt som styrer eller pedagogisk leder, må personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner dokumentere norskferdigheter ved å ha a) til e) (se barnehageloven).

Barnehageeier kan godta annen dokumentasjon av norskferdigheter.

Kravet om norskferdigheter gjelder ikke for personer som har norsk, samisk, svensk eller dansk som førstespråk. Kravet om norskferdigheter gjelder heller ikke for stillinger i barnehagen som gir et tilbud på et annet språk enn norsk.

Departementet kan gi forskrift om dispensasjon fra kravet om norskferdigheter.

Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-22-1049/%C2%A72#§2>

Forskriftens § 2 gir hjemmel for å kunne innvilge dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning og § 3 hjemler dispensasjon fra utdanningskravet. Begge former for dispensasjon kan innvilges for maksimalt ett år av gangen. I tillegg ble det innført dispensasjonsadgang fra nytt krav til norskferdigheter for styrere og pedagogiske ledere med utenlandske yrkeskvalifikasjoner fra 1. august 2018. Denne hjemles i ny § 18b i barnehageloven og nytt annet ledd i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon § 3.

§1. Norm for pedagogisk bemanning

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning.

Barnehagen skal ha minst en pedagogisk leder per syv barn under tre år, og en pedagogisk leder per fjorten barn over tre år. Ett barn utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Brn regnes for å være tre år fra og med august det året de fyller tre år.

Styrers tid til administrasjon og ledelse skal ikke inngå i beregningen av normen for pedagogisk bemanning.

I barnehager der over halvparten av barna har avtalt kortere oppholdstid en seks timer per dag, skal omregnede heltidsplasser legges til grunn i beregningen av normen for pedagogisk bemanning etter andre ledd.

§ 2. Midlertidig dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra § 1 for inntil et år om gangen dersom særlige hensyn tilsier det, og barnehageeier søker om dispensasjon. Barnehageeier skal legge ved uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg i søknaden.

§ 3 Midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet og kravet om norskferdigheter

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder for inntil ett år om gangen, dersom barnehageeier søker om det, stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifisert søker.

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra kravet om norskferdigheter for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner som styrer eller pedagogisk leder, dersom barnehageeier søker om det, stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere.

Dispensasjon gjelder den personen det søkes dispensasjon for og til en bestemt stilling i en bestemt barnehage.

Fra KS – Normer og dispensasjoner i barnehagesektoren (11.07.2018)

Dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning

Barnehageeier må søke om dispensasjon og det skal vektlegges uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg. Det er krav om at det foreligger særlige hensyn for å innvilge dispensasjon fra normen. Dispensasjonsadgangen kan kun brukes unntaksvis.

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra normen for inntil ett år om gangen. Hver enkelt søknad skal behandles særskilt der forhold i den aktuelle barnehagen skal vurderes. En konkret vurdering av barnegruppens sammensetting og behov, barnehagens fysiske miljø, barnehagens totalbemanning og personalets samlede kompetanse skal gjennomføres for den aktuelle barnehagen. Dette innebærer at behandlingen fra tilsynelatende like barnehager kan få ulikt resultat ut fra totalvurderingen av forholdene i den enkelte barnehage.

Dispensasjon fra utdanningskravet

Barnehagelovens § 17 (styrer) og 17a (pedagogisk bemanning) og forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon § 3 regulerer muligheten for å søke og innvilge dispensasjon fra utdanningskravet.

Dispensasjon fra utdanningskravet kan innvilges for inntil et år av gange dersom stillingen er offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifiserte søkere. Kvalifiserte søkere vil som utgangspunkt være de som oppfyller utdanningskravet. Kommunen som barnehagemyndighet bør be om dokumentasjon i form av utlysning og søkerliste i forbindelse med søknad om dispensasjon fra utdanningskravet. En slik søknad må ikke være behandlet i samarbeidsutvalget på samme måte som dispensasjon fra normen.

Det er kommunen som barnehagemyndighet som skal vurdere om en søknad skal innvilges. Eventuell dispensasjon fra utdanningskravet skal gjelde for en bestemt person, til en bestemt stilling i en bestemt barnehage. De reelle kvalifikasjonene til det det søkes for skal vurderes av kommunen og det bør derfor kreves dokumentasjon på dette vedlagt søknaden. Videre skal det vurderes hvor lenge vedkommende har utført relevantarbeid i barnehage og hvor sannsynlig det er at barnehagen får ansatt en kvalifisert søker innen rimelig tid.

Det er barnehageeier som skal søke om dispensasjon fra utdanningskravet, og søknaden skal inneholde en skriftlig uttalelse fra styrer. Kommunen som barnehagemyndighet kan stille vilkår ved dispensasjonen etter å ha vurdert den reelle kompetansen til den det søkes for. Et slikt vilkår kan være veiledning, men også andre vilkår som kommunen mener må til for å sikre at vedkommende blir i stand til å fylle stillingen. Det er likevel verdt å merke seg at det er begrenset adgang til å sette vilkår ved begunstigende vedtak, jf. Den ulovfestede vilkårslæren. Kommunen kan be om en plan for hvordan veiledning og oppfølging av den som får dispensasjon skal gjennomføres. Alle dispensasjoner som innvilges skal være knyttet til den personen det søkes dispensasjon for, og til en konkret stilling i en konkret barnehage.

Dispensasjon fra norskkravet for styrer og pedagogisk leder

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra kravet om norskferdigheter for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner som styrer eller pedagogisk leder, dersom barnehageeier søker om det, stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifisert søker. Hjemmel for dette er fastsatt i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon § 3 annet ledd og er gjeldende fra 1. august 2018.

En søker som har fått yrkeskvalifikasjonene godkjent, men som ikke oppfyller kravet om norskferdigheter, vil ikke være kvalifisert til en stilling som styrer eller pedagogisk leder selv om søkeren oppfyller utdanningskravet. De samme vurderinger skal gjøres av kommunen som barnehagemyndighet ved behandlingen av søknad om dispensasjon fra kravet om norskferdigheter som ved søknad om dispensasjon fra utdanningskravet. Vi viser derfor til det som er beskrevet der for ytterligere informasjon.

Det er ikke angitt som absolutt krav at den det søkes dispensasjon for tilegner seg tilfredsstillende norskferdigheter i dispensasjonsperioden. I forarbeidene legger Kunnskapsdepartementet imidlertid til grunn at barnehageeier legger til rette for at søkeren kan heve norskferdighetene sine i løpet av dispensasjonsperioden.